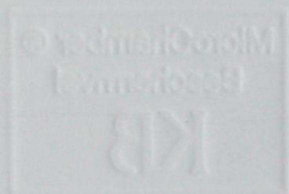

DE KLUCHT VAN KEES LOUWEN,

Alias:

Den Geschoren Boer.

Op den Regel:

Wie door de Werelt soeckt te raecken,
Moet wat Bedriegen, Liegen, Taecken.

Nevens 't byvoegsel van den vermakelijcken

LEYTZE KLAPPERMAN.

Gespeelt by 't Broederschap der *Witte Acoleyen*, of de Oude Hollandze Reden-kamer, *Liefd' es 't Fondament*, binnen Leyden.

Op Vasten-avonts-dagh, den 14. *February* 1679.

Aen de Momesten.

Of *Momus* zeyt: *Ick zidt als Loyer over 't Laecken*,
Soo ist al niet: of most het selfs eerst beter maeken;
Geleende Schoenen passen my tert een van all',
Dies wijck ik *Momus* niet, al *Loyt* hy op de *Hal*.
Aensiet het End'. J. Z. Baron.

TOT LEYDEN,
Gedrukt by Johannes Kellenaer, Boekdrukker / woonende in de Heeresteegh / by de Pieters Kerk / 1679.

Aen den Leſer.

Beminde *Leſer*, dit Kluchje ſtuckx gewijs *in de Boertige Wercken van G. A. Bredero*, dickmael geleſen, en daer-en-boven meenigmael zijn onvolmaecktheyt beooght hebbende, heeft eyndelick mijn geeſt doen aen-porren, om zijn volmaecte Rok te mogen verkrygen, die deſelve nu heeft, door de ſtoffe daer toe voor lang te gemoet geſien, 't welk ik (op verſoek der *Rethorize Lief hebbers*) heb gedaen, om alſoo by deſelvige vertoont te werden, onder den naem van *Kees Louwen*, alias *den Geſchoren Boer*: Dan, ick acht'et noodigh te zijn, alleen om den *Boer* zijn gepleegde onvoorſigtigheyt, den *Barbier* zijn goetgunſtigheydt, en *Gaeutje* zijn over-gaeuwe gaeuwigheyt, te mogen herſien werden, waer op den Regel volgt:

Wie door de Werelt ſoeckt te raecken,
Moet wat Bedriegen, Liegen, Taecken.

Neemt dan mijn *Byen-yver* aen, gelijkze is, en maeckt datze (in wat geſelſchap het ſoude mogen weſen) geſpeelt wert, en dat met ſoodanige Perſonen als hier zijn.

KEES LOUWEN, een Boer.
M. JORIS QUINT, een Barbier.
GAEUTJE, de Knecht van M. Joris.
NEEL JANS, de Vrou van M. Joris.
LIJS JANS, de Meyt.

't Toneel is in en buyten 't Huys van M. Joris, &c.

UIT-KOMST.

Den Boer, met een Jock om den hals hangende; en aen yder arm een Korf, &c.

an mijn moije Botter / mijn Kaes / mijn Hennen / mijn Entvogels / ja
van Eijeren / lieve vrient
Heb ick al vry wat meer of emaeckt als ons puntige Neel mijn Moertje
wel mient /
Want een moije drinck-penning heb ick'er of aen een zy in mijn dief-sack
esteecken;
Maer ô gansch bloet! hoe heb ick daer de Rijsterbrouw-eeters / en Melckmuylen uyt-
estreecken /
Die staegh om Melck huylen / of sy leggen schier den heelen of halven tijt aen de Mam /
Die neus-wijse / die geen Knoppige-barckens meugen / maer wel Gortige-ham /
Die leckertangden / zy walgen nu schier van 't Spek / om wat gorts / of soo wat knoopen /
Maer in de Winter-tijt komenz'et ons ten duersten / en ten vrienden-bee wel af-koopen /
Oock van all' mijn Eijeren / soo van Hennen / als Eenden / isser (loof ick) niet een goet /
Meest vuyl / of soo wat aengeset / of ten minsten half en half uyt-gebroet /
Want onse gesprickelde Kriel / en ruygh pootige zwart / waren over een maent al klokx /
Soo de Stee-pollen daer niet wat jonckx in vinden / hebbenze al vry wat lockx /
En sommige semel-knoopers hebben van de Botter / soo garen 't over-wigt / en alsze wat
geel / / is /
Dan / zy weten niet van de Gouds-bloemen / noch dat de boom van 't Vat / van een dic-
ke deel / / is /
Noch / of onse Koejen sieck zijn / of verworgen / of komen te sterven haer eygen doodt /
Noch / of zy haer selfs verdrinken / of komen te sneuvelen / en te smooren in de sloot /
Dan / dat 's geen noot (segge sommige) die der Tonne-vleys of maecken / dat 's geen
songden /
't Is goet voor de Waelen / en Jan Kap en zijn Maet / die mogen sterven als Katten en
Soo gaet'et Maet / in de Brouwery van de Werelt / en die is ront / [Hongden /
Men maeckt thans soo veel werckx van een leugen / als van een stront;
Daer selme voor dese reys (tot jou esept) soo een spelletje by steecken /
En uyt een aer Boockje / soo wat gaen leesen / of wat prevelen / of wat precken.
Maer hoor hier daer / jou mien ik / hoor ons Lijsje mijn Buermeyt / dat's een loose feekx /
Want zy kreeg binnen 't jaer / tot een buyte-kans / een moije sulvere Sleutel reeckx /
Met een rechtschapen onder-riem / en dan noch een paer over-kostelijcke Messen /
Dan / s'is van klinck tot die Neeringh / neen byget / s'isser een van sessen /
't Is wel waer / haer Moertje Griet / die matter de Melck toe / maer wat deese? zy goot
Daer wat klaer Watertje op / en dus komt'et dat'er soo veul over-schoot /
Ja wel / 't is een snee van een Meyt (onse Jaep Keesse heyt'er al veul weers om / / edaen /
Sy heyt een bakjesje (tot jou esept) de Stee-pollen souwender mee uyt momme / / gaen /

Sy

Sy wil wel besien wesen/ zy slagt Neel Jans/ en die gaet voor een slegte siurf / / heen /
Byget/ sy kan soo Boeren/ soo Karnen/ en soo Wassen/ en daer by oock Turf / / treen /
Jy meucht dencken datze wel proper is / zy klaert'et al met haer hangden en voeten /
Daer andere moeten wel goet schickx wat voor doen/ of een Planckje hebben moeten /
Dan/ zy heyt soo by d'een en d'aer edient/ en dat om dese streek/ als d'Oestgeester-kangt/
En daer 't niet wel locken wou (tot jou eseyt) behielpser met een engels verstangt /
't Was met'er eygen goet/ niemant roert'et/ zy dee 't met goede leeringh /
Dat's alliens/ ick moet'er nae geven/ zy verstaet'er te wongder op de Bou-neeringh /
Soo wel als ymant die in Stee loopt/ ja schier soo wel als Griet haer Moer /
s' Is thans alle-mans gaeng (alst al eseyt moet wesen) alle-mans-voer /
Ja wel / 'k segh noch 't is te wongder hoe de sommige Vrijers en Weeuwenaers verbadden / / in /
Als daer is Meeuwis-mal-mongt / en Goossen Kley / en Daen Dircken met zijn gladde / / kin /
Kees Joren/ Kors Teeuwen/ Lou Joosten/ Leen Gijsen/ en Kees Dircken Jan /
Leen Keyne / Aert Krijnen / Bruyn Thijsz. / en dan noch Schoonder gien/ te weeten / mijn genan /
Jan Jaepe/ en andere hebbender lang nae egaen / 't is niet te seggen wat zy of / / slaet /
En tot jou eseit/ wouwer dronke Dirk niet mee in den Barg op een half-vat die of//gaet/
Kort om/ s'is te schendigh argh. Nou dat's alliens / wy selle flus een Jongh-spel hebben in de buert /
Daer moet ick eens rondt sien/ licht komtser wel mee soo 't wat lang duert /
En byget/ komt'et wat slaegs/ ick wil haer soo eens nae 't gat tarnen /
Maer daer moet eerst een nieuwen Baert op staen/ en die moy op eset/ 'k plegt hem aers te laeten of barnen /
En dat stongt aers noch aers alsmen in Stee ongder de Waelen met de Varckens doet /
Neen/ ick wilse nou moy laeten Barbieren van Mr. Joris/ of Jan Beuling goet bloet/
En geven die behoorlick loon in de hangt/ in plaets van een stuyver/ twie-blancken /
Dat's deelingh voor den Baes/ en de Knecht/ en 'k weet sy sullen mijn noch bedancken/
Laet sien / hier in de Schaer woont Mr. Joris / die scheert in 't ghemeen de Luytjes goet koop /
En daerom heyt hy trouwens/ tert Mr. Jan Beuling oock de meeste loop /
't Is een geest van een Vent / want daer meugen thans om streeck geen wongden wesen
Of weetze (als ymant in Stee) met ongemiene Salf en Oly te genesen /
Ja / al hadt een Mensch noch soo een quaet dingh/ of een lelijck Quetsuer aen 't Lijf /
Hy heyt'er raed voor / ten scheelt hem niet wie 't is/ Out of Jong/ Man of Wijf /
Want hy deedt noch lest een Vrou/ en dat in 't stilt daerze niet luyt / / riep /
Mits hy'er de Pleyster of trock/ douden hy de Wongt dat'er de Matery uyt / / liep /
Hy is wel bereyst / en oock bekent by Luy van qualiteyt/ en van hoogen staet ;
Als by exempel/ in 't Haegze-patmoes/ Amsterdamze Haerlemmer-dijck/ en Antwerpze Lepel-straet /
Dan/ die zijn Brieven van recommandatie gelieft te sien/ en wil weten van zijn slagen /
Wil maer nae 't naeckte Mannetje alhier in de Mirakel-steegh vragen /
't Is seper een fatsoenlick Man van postuer/ en van een goeden aert / (Hy klopt.
Laet sien hier ist/ 't is tijt dat ick mijn op schick.... hou sig / hou.... Maer waer laetmen hier zijn Baert ?

GAEUTJE doet open, en seydt.
Hier Huysman/ kom in/ kom in.
Boer. Maer benje den Baes? of de Knecht? dat dien ick eerst te weten?
Gaeutje. Huysman ick ben de Knecht / maer wilje den Baes of de Vrou hebben?
Boer. Alle gaer.
Gaeutje. Daer's een Stoel wat geseten;
Of ken ickje helpen? schort'er yets aen Armen of Bienen / aen 't Middelrift / of aen 't Hooft?
Boer. Wat sel ickje seggen Maet / daer schort'et al vry an / 'k wou wel om een oortje dat ick'er al van was berooft:
Mer haeltmen den Baes..... (Hy haelt den Baes.
Gaeutje. Hy sel soo strackx komen......
Boer. Maer Maet/ scheertmen hier oock meer als Boeren?
Gaeutje. Ja Huysman / ock Varckens en Schaepen / al na zy Wol hebben / ock wel H......
Boer. Heeren/ dan ben ick noch wel gewesen / ist niet in't naeckte Mantje / of vliegende Plat / / luys?
Mr. JORIS uyt, en seydt.
Wel hey/ wel hey/ wat wil desen Boer? loop/ loop/ koopt een Kaers en luyst jou hembt/ soo doeje noch wat / / t'huys.
Boer. Maer met verlof heerschop / hietje niet Mr. Joris? en scheertmen hier niet?
M. Joris. Ik loof wel ja/ of neen.
Boer. Wel hey Meester/ hoe is de windt?
M. Joris. De Maers recht in soo je siet.
Boer. Dat's dan voor-wint of/ nou laet'et dan soo zijn/ en ty aen 't werck.
M. Joris. Maer men scheert hier niet als Heeren.
Boer. Meester / als ick mooytjes eschoren ben / lijck ick oock een Heer / trouwens 'k mach'er by verkeeren.
M. Joris. Dat's waer Boer / maer wat de Boeren aengaet / die scheertmen door 't heele langt /
Voor all' in Kroegen of Herbergen/ daer men gemeenlick de Schaer uythangt /
Gaeutje. Boer/ het spreekwoort seyt: Dat vaert die geen Kaes en mag in syn tangt.
Boer. Dat gaet daer wat slordigjes voor een Mensch als ick ben Maetje.
Gaeutje. Ho/ ho/ vliegt'et daer uyt Boer/ het weet strackx een ander gaetje.
Boer. Ja wel Meester/ soo meugje wat mee-deelen. (Binnen en haelt'et reedschap.
M. Joris. Neen Huysman/ neemt'et vry heel.
Boer. Al weer an Meester/ laet keumen de strongt /
M. Joris. Nou Huysman sit /....dat's nou al evenveel/ ick ben bedroeft.
Boer. Maer waerom dat Meester?
M. Joris. Om dat mijn Vaertje my dit Ambacht liet leeren.
Boer. Wel hoe soo dat?
M. Joris. Om dat hier 't Volk by na eens 's jaers komt/dat's in April/om te scheren/
Boer. Wel Meester/dat's nou thangs/pas op met jou Knegt/dan staetje stuk schoon.
M. Joris. Wat een stront in jou backhuys Boer.
Boer. Wel Meester/ mijn gat op jou koon.
 M. Joris.

M. Joris. Hoe / ick mient soo niet Boer / ick mien als jy bent van mijn jaerlickse ka-
langten.
Boer. Ick wil oock aers noch aers Meesters / je meucht'et looven / want 'k zweert by
mijn waugten /
Want als onse Klangten / onse Velt-scheerders / of Hanneckens eens 's Jaers scheeren
het Velt /
Soo hebbense de kost / en vry slapen in den Barg / met een handt vol Gelt /
Daer-en-boven soo veul Way / of Bier alsze op een heelen dag meugen kitten.
M. Joris. Dat gaet an Boer / maer wat schortje? yets aen 't hooft? of moetje escho-
ren wesen? he?
Boer. O ja Meester.
M. Joris. Wel kom / gaet dan hier zitten.

Den Boer gaet sitten, Gaeutje doet hem den Doeck aen, en kamt
sijn Haer wat, &c.

Maer Huysman / hoe wilje nou 't Haer hebben? lang op zijn Boers? of Hoofs? of op
zijn Steets?
Boer. Langt men jou Bril een reys / hey / 'k mien jou Spiegel.
M. Joris. Huysman je hebt soo al vry wat malgeleets.
Boer. Nou Meester / maeck'et als dat Hoofje / of als 't best wil focken.
M. Joris. Sel ick'et by de Kam af snijden? of houje liever soo een paer Locken?
Of soo wat op zijn Ouwe-testaments Huysman? seper dat staet fraey.
Boer. Doet'et soo wat op zijn Outs / en op zijn Nieuws / want ick ben tusschen baey;
Nou dat's alliens Meester / hoor / het selme mijn leven niet vergeten / dat mijn Moertjes
Moortje saliger seyden /
Goelickjes twie uyrt'es te voren / eer zy het van deuse werelt af-leyden /
Kint (zeyze) goet Meyt / goet deegs / hout altijd de middel-weg / het gaet hoe 't gaet /
En dat doen ick oock / want hoe ick gae / ick hou altijd de middel straet.
M. Joris. Een middel-mootje Huysman is niet quaet / ick zweertje / 't is niet te ver-
muylen /
Al liep Klaes Dircken / een van jou spitsen lest om zijn middel mootje huylen.
Boer. Is dat waer Meester? wel / laet ick nou maer eens by hem zijn /
Dat kost hem een Vaen; neen / ick hout (alst esept is) met de rechte lijn:
'k Val met mijn gat Meester altijd in 't midden / en dat sonder teugen seggen /
En oock (tot jou esept) vintje mijn in 't midden van mijn Bedde leggen:
'k Drinck soo gaeren oock niet te heet / noch niet te kout / maer alst soo hallif aer / / is /
'k Eet oock gaeren de kost / die niet te raeu / noch niet te gaer / / is.
Looft men ymant een sootje Vis om een stuyver / dat schat ick op een grootje:
Maer als ick by Oesters ben / Meester / soo grijp ick altijd nae 't middel-mootje /
Ja / ick praet oock soo gaern van 't middel-rift / en van 't middel-schot:
En alst oock al esepdt moet weesen / en ick een Wijf hebben most / 'k hadze niet gaern te
wijs / noch te sot.
Ick slacht Jan Saly / die Man (het zy waer dat de Luyden in krackeel / / vielen)
Was altijd in h't middelen / en 't scheyden / en aen 't scheel / / dielen.
En wat placht ick oock graegh te weesen / om te gaen hooren een Sermoen /
En nou is mijn 't liegen geen kunst eworden / want ick kender of en toe doen /

Dus

Dus doenden volg ick mijn Moertjes les/ en dat's mijn niet berouwen.
M. Joris. Wel Huysman/ sel ick het seggen van jou Moertje / of van jou prijsen in 't rechte regel houwen?
Boer. Al soo je wilt Meester.
M. Joris. Huysman/ nogh een reys evraeght / ben je tot jou went al etrout?
Boer. Wel hey etrout Meester / geckjer mee? en soumen malkaer geen vriendtschap doen moeten?
Of soumen 't de Biljou seggen / neen / sulcke meugen oock wel post / soo t'onsent als in den Haegh /
Tut/ tut/ dat's niet met alle/ dat's nou thans over al een gemeene plaegh.
M. Joris. Ick weet niet Huysman/ soumen sulcke Biljouwen niet wel of schaffen?
Want hy hoort van 't gebreck vry te zijn/ die een aer wil straffen/
Dan/ 't gaet'er oock quaet genoeg in Stee/ men isser al mee met vuyl beklat.
Boer. Ja wel Meester/ wil ickje wat seggen / 'k hebber op mijn venier oock een Vrijster ehadt /
Dan/ 'k hebz'er oock trouwens noch/ laet ick maer recht / / spreecken /
En nou looptze by een aer / maer ick selt op de Knecht / / wreecken /
't Is een lomp van een Vent/ en na ick hoor heeft hy my by haer zwart emaeckt /
En dat ben ick ummers niet Meester/ ja/ al saegje mijn Moeder naeckt /
Nou/ 'k selt hem verleeren/ dat hy 't met een aer mans goet 't soo sel upt / / houwen /
M. Joris. Laet loopen Huysman/en denkt/niemant sal een ander zijn Bruyt/ / trouwen/
O neen/ de Hylicken bennen in 't Paradijs emaeckt / en ist aldaer soo versien /
Ja/ al waer je tusschen een Muer emetzelt soo selt maer eens geschien /
En gaet'et niet daeg'likx soo? de Mallooten sien niet aen/ maer willen Mannen/ / hebben.
Boer. Gansch lijden Meester / 't is sulck een stuck van een Meyt / je soutze voor een Ploegh of Wagen espannen / / hebben /
s'Is eborst en ebilt/ waerendigh Meester/ als Sint Joris Heynst /
Recht vierkant/ of recht upt/ dat's by ons te seggen/ niet bedeynst /
Ja wel Meester/ noch eens eseyt/ 't spijtme om dat'et sulcken mooje Meyt / / is.
M. Joris. Maer en huylt'er niet om mijn Vaer / elck moet hebben dat hem opeleyt / / is /
Jy en siet na geen rijckdom/ maer na deught en nae een groot geslacht.
Boer. Dat's waer Meester / haer Susters Suster haelden eens drie Kind'ren op een nacht /
En haer Petemeut Grietje Gerrits / hadder in vijf Jaer niet meer als negen /
En haer Mortje heyt nou korteling van haer drie-en-twintighste in de Kraem elegen;
Isse (om de waerheyt te seggen) niet van een groot Geslacht/ en van goe Eijeren eset /
Dan trouwens/ ick ben oock van mijn Vaertjes volck een Kint van 't volle Bedt /
Ja mijn Vaertje Meester / was sulcken Vrouwen-Man / en datje dan van vey mijn Oomen / / wist /
Je sou 't niet seggen Meester / die karel is op den Dijck aen een Boom / / epist /
Sulcken steeckelicken volckje ist/ wat dunckje Meester van mijn Vrienden?
En hoor/ noch heb ick een Nicht Meester / die in 't huys al waer zy dienden /
En soo zy seyden/ soo wel was als in eenigh plaets van de heele stadt /
Trouwens/ 't was wel soo/ maer hoor/ zy wiert daer al vry mee bekladt /

Datze

Datſe met de Zeun ſchommelden/ en moytjes mee op de Vlierling / / ſat/
Datze in korten tijd Meeſter/ en dat met ſmaeck haer buyck ſoo vol Spierling / / at/
Datze haer Lijfje moſt uyt-ſetten/ want al 't goetje worden heur te naeuw/
En wat hadt onſe Neele Wouters oock een ſpul met Jan Soetekaeuw/
En onſe Klaes Platbroeck/ wil ick hier noch niet eens nommen/
Om dat hy altijdt met Klaertje Klonters ſoo gaeren vaert om Butter-blommen/
En trock hy met de Waey-ſchuyt nogh leſtent niet eens op? en dat met Angeniet/
Halven tijd warenſe in den Barg geklommen/ of laegen in 't lange Riet:
En hoe qualick hielt haer Baertje Flooren/ de Weeu van Ouwe Tijmen/
Och! zeyſe/ als ick mijn Mans ſchrift ſie/ ſoo ſou ick noch wel zwijmen/
En riepſe niet teugen zijn Vaer/ ſoo jy zijn Schildery niet voor mijn en vermomt/
Ick ſegje dat/ ſoo moet ick ſterven/ ja noch eer mijn rechte ſterfdag komt/
Quamen der de Buyren niet eens in/ en dat van 't Weſten en van 't Ooſten/
En daer lagſe met zijn ſchrift in zwijn/ heer wat haddenſe ſpul om haer weer te trooſten
M. Joris. Wel hoe vaertſe nou nog? 'k loof niet datſer thans ſoo qualick houdt?
Boer. Neen Meeſter/ ten leet niet lang of zy hadt weer een Jonge hekſpringer getrout
Dan/ haer eerſte Mans Vrienden die ſpraecken haer toe/ en ſeyden dat hem de hangder noch kleefden/
Wel hey hoe Baertje ſoo (zeyſe) heb ick hem langer getrout als hy leefden/
Wel dat's een praet/ wel dat's een getier/ en dat hier op de volle ſtraet/
Siet daer/ nou ick ſel hem hebben/ en ick moet hem hebben/ en 't is mijn ſtaet/
Wel kijck een reys/ ick ſegt als noch wie 't ſpijt/ of lief/ of leet / / is.

Gaeutje met het Becken met Water uyt, en zeyt,

Daer iſt Water en Zeep Meeſter. . . . . . .
M. Joris. Nou/ Wat dunckje Huyſman/ of te kout/ of te heet / / is?
Gaeutje. Ick hebt ſoo wat gemiddelt om beſt wil/
Boer. Heel wel Maet/ je bent gaeuw/
Alſt ſoo hiel heet is Meeſter wort hier 't Vleys ſoo verbrangſt raeuw.
Nou dat's alliens Meeſter/ maer wat moetje te met al vreemde dingen krijgen/
M. Joris. Vreemde dingen/ dat moeten wy ſoo niet ſeggen/
Boer. Maer hoe kenje die doch verzwijgen?
En dat noch voor mijn/ daer ick (ſoo je ſiet) ſoo nieuwſgierig ben/ en heb ſoo garen wat
Meeſter/ Kees Knol zeyde die niet teugen al de werelt dat hij een ſplinter gevallen hadt/
Hier ſoo in zijn agter quartier? en zijn Wijf hoe menigmael vertrockſe/
Dat hy placht te ſeggen of ſingen: Alle de genuchten leggen in de Bocxſe,
Wiſt een brave jonge Meyt,, watter in de Bocxſe leyt,
Sy ſou alles laeten ſtaen,, en mee Bocxſen trecken aen, &c.
't Waſſer een Meeſter hij ſtack zijn neus ſoo gaeren in een aer-mans koocken
Maer die ſoetigheyt is hem noch wel ſuerlick ten leſten op-gebroocken/
Tot jou geſeyt/ hy hadt eens op een tocht geweeſt/ en bequam een quaet mes/
Doen moeſt ick lachen Meeſter/ en dat daerom/ want hy ſeyde wel expres
Niet teugens mijn alleen/ maer al 't volck/ dat hy met 't ſpit gequelt / / was/
Ick keeck hem te mets eens aen/ en ſag wel hoe hy om 't hart geſtelt / / was/
Gaeutje. In zijn Beurs oock Huyſman?
Boer. Dat's alliens/ hy en ick verſtonden wongder wel mekaer.

M. Joris.

M. Ioris. Gaet daer wat staen / en past op . . . . . .

Hy langt (met een Doeck over d'armen gespreyt) het Becken met Water, en licht alsoo den Boer sijn Beurs.

Boer. Meester wat hept jou Knecht lang haer.

M. Joris. Ja Maet / lang haer lange sinnen.

Boer. 't Lijckt wel Vlas / men souder een Webbe of spinnen.

M. Joris. Kom an Huysman / nou 't Hooft geschooren is / nou sellewe aen den Baert beginnen:
Ist klaer Knechtje?

Gaeutje. Jae 't Meester / alles is wel / en 't staet mijn oock wongder wel ter handt.

M. Joris. Dat 's goet / soo een dientme.

Boer. Meester / maeckt dat je hem lang houdt.

M. Joris. Dat soumen seggen / hy hept verstant;
Maer Huysman meugje wel Weyn?

Boer. Weyn Meester / ja als stroncht / maer 'k plagtze niet eens te mogen ruycken /
Maer dat mijn Moer noch sulcken sog gaf / ja 'k sou wel eens willen suycken.

M. Ioris. Souje Huysman?

Boer. Jaeck Meester / en byget daer een Pijp Virgines Toeback by
Is waerendig kost.

M. Ioris. Wat bruytmen den Boer / hy mag wel wat goets.

Boer. Maer Meester / hoe vaert sy?

M. Ioris. Heel wel . . . . . . Maer wiljet daer boven gekort hebben?

Boer. Maeckt dat het wat lijckent met het Baert / / scheeren:
Al weer aen Meester / kenje wel Kunsten? mijn Vaer saliger gingmen alle ding met de Kaert / / leeren;
Willen wy een reys Kom-steecken / Kas-tassen / Vaerssen / of Langtre-luijen / ick kent van veyts /
Een Lans-knechje / oock wel een Tick tackje / een Klos en Kaetsje / of een eerlick Sneetje dat staet weyts /

M. Ioris. Je bent al een vreemt haertje Boer.

Boer. Een vreemt haertje Meester / ick wist op mijn vijftiende Jaer al wat op den taerling / / liep /
Ik ontfong 't gelt eens als mijn Suster Trijntje Louwen in Stee hael vaerling / / riep /
En dat verspeulden ik : hoe dickmael hept mijn Vaertje mijn wel uyt de Kroeg gelost /
Al ken ik nou wat / dat staet mijn voor niet niet / 't hept hem al menigen Daelder gekost /
Dan mijn Vaertje sey altijdt / Kint leert wat / soo kenje wat / of 't Boeren niet en wou deugen /
En oock / die niet speulen en kan / waer ofze de kost mee winnen meugen.

M. Joris. Daer / hebjet vast?

Gaeutje. Ja Meester / soo in mijn handen.

M. Ioris. Brengh wegh / en giet 'et uyt.

Gaeutje. Dat meen ik ook te doen / sie Huysman dat is gang tot dat ik stuit. (binnen.

Boer. Die 't vast hept (seyt 't spreek-woort) hou 'et / so wort het hem niet ontnomen.

M. Ioris. Wel Huysman / siet nou een reys / wel moet het jou bekomen /
Wat soo / je lijkt nou jou selfs niet / siet daer / neen / je bent nou wel voor een Jaer begluert.

Boer. Kijk eens Meester/ wy sellen met de Maets een geselschap hebben in de Buert/
Dan moet'et wat lijckenen/ aers wort ik in 't heele Jaer maer eens geschoren.
M. Ioris. Byget/ de Meysjes sullen jou nou na loopen/ ja/ je sout nou een Princes bekoren/
En/ al 't volckje dat hier staet/ maghje nou ooch voor een karel aensien/ want je bent recht mop/
Ja wel/ dat ik een Meyt waer/ ick most soo stracks met u in 't Hop/
Dat segh ick jou Vaer/ en mient oock/ want al de Meysjes van Oestgeest sellen jou nou wilt// maecken/
En alsje dan wilt bent/ wat raet dan?
Boer. Wilt/ en wat raedt dan? ick selmen met drie haesten (in't hongdert) wel gestilt// maecken/
En ten anderen wy meugen ons wel wat vergrijpen. Maer Meester waer's jou Wijf?
M. Ioris. Mijn Wijf Huysman is daer binnen/ lust jouwer an/ zy is tot jou gerijf.
Boer. Wel dat's nogh al lustig en rustig gepresenteert Meester/ ik hebje te bedanken.
M. Ioris. Wat's/ met goe Luy/ ist goet doen te hebben.
Boer. Dat's waer Meester/ al gabense maer twee-blancken.
M. Ioris. Komt binnen Huysman/ komt binnen en siet hoe playsierigh dat ick hier woon.
Boer. Wel dat's goet Meester/ jou Knecht magh terwijl een Kruyckje tappen voor't over-loon.
M. Ioris. Heel wel versonnen Boer/ kom houdt ons wat geselschap/ ick sal op mijn Fiool een Deuntje// speelen.
Boer. En ick om 't Vet van de Koe/ een Lietje van een Huysmans Seuntje// queelen. (Boer binnen.
M. Ioris. Kas/ doet dit aen een kant/ en elck oock op zijn plaets/ en volght my waer ick gae.
Gaeutje. Wel Meester.
M. Ioris. Waer's de Buyt?
Gaeutje. Daer Meester/ siet daer.
M. Ioris. Sa/ repje/ volg' mijn nae. (Binnen.
Gaeutje. Dat sel terstont geschien/ ick sal niet lang sammelen noch vertoeven.
Wat dunkje daer of Volkje? kanmen niet licht een Boer zijn Beurs verboeven?
Dan/ dat's maer gaeuwigheyt/ singh op maer Boer.

Den Boer singht van 't Friesje, M. Joris speelt op zijn Fiool, na een weynigh vermaeckx tast den Boer na zijn Beurs die hy vermist, komt daer op verstoort uyt, en zeyt.

Wel slappermenten is dat oock te scheeren gaen!
Mijn Beurs/ mijn Gelt quijt/ mijn Beurs/ mijn Gelt quijt/ ick selt weer hebben of daer in den roon-haen/
Kom/ stae jou Duyvels/ komt'er uyt/ en je selt'et mijn fijntjes weer schaffen/
Of dat entje kout Staels sel ick je doen als een Hongt nae jou huyt blaffen/
'k Hebt hier gehadt/ 'k sel en wilt oock hier weer hebben/ 't mag kosten wat het wil/
Komt'er byget uyt/ dat's voor jou/ siet nou/ niet een en komt'er op den tril/
Her-uyt jou Hongden/ her-uyt/ of ick sel de Biljou haelen/ die kan haest raet maecken/
Mijn

Mijn Gelt quijt/ en noch mijn Mart-gelt/ wel dat's bedrog/ of al een vreemt taecken/
Of een Diefachtig steelen/ jou Hongden/ alsmen in deese streeck thans zeyt/
Sta vast / je selt'er byget uyt-komen / jy Meester / of jou Knecht / jou Wijf / of die hoer jou Meyt /
Of langtmen mijn Beurs/ en mijn Gelt/ daer by noch mijn over oudt Adelick Wapen /
Je hebt hem niet voor die je mient/ 'k ben noch van de af-komst van de Heer Gerrit van Raepen /
Want al de Knijnen die ick selfs kan vangen / in 't Wassenaers / Katticker / of Noortwijcker Duyn /
Die zijn mijn/ daer-en-boven heb ick al de Vrucht (alsse geplockt is) uyt de Heer Houtvesters-thuyn /
Daerom soo komt'er uyt / of ke daer / ick selje snijen als een Vis / ja gans wongden vermoorden.

M. Ioris met een Leer, Gaeutje met de Scheer-stoel, 't Wijf met haer Spinrocken, en de Meyt met een Beesen uyt.

M. Ioris. Sta/ wat schortje Boer ! wel hey / benje beseten/ dat je soo tiert en raest / en breeckt veul woorden !
Slappermentstae/ stae Boer/ en wagje voor de Leer.

Gaeutje. En soo voor mijn Stoel jou honght.

Neel. En voor mijn Spin rock.

Lijs. En voor mijn Beesem/ jy ons voor Hoeren schelden.

Boer. Pots wonght /
Mijn Gelt / mijn Beurs / mijn Gelt / mijn Beurs / mijn Gelt / mijn Gelt / 'k en wil meer slaegen.

Gaeutje. Houdt daer Boer / niet meer als jou de huyt juckt / dat's geseydt als je kent verdraegen.

M. I. Wy weten van geen Gelt/ wilje van ons Gelt hebben ? neen/ sa schaft gy Gelt/
Ik wil Gelt voor mijn Scheren/ en voor de Kruyk die getapt is/ of dat Robje selje laten.

Boer. Met gewelt ?

M. Ioris. Ghy Reeckel / maeckt gewelt / en gaet daer-en-boven noch mijn Huys schandeliseren /
En schelt mijn/ en mijn Knecht voor Dieven/ en mijn Vrou en Meyt voor Hoeren.

Neel. Je soudt hem noch wat af-smeeren /
Dien Guyt daer hy leyt / dat hy eerlicke Luy haer Kind'ren voor Dieven en Hoeren schelt.

Lijs. Kijck hem nou daer eens leggen : maer waer is nou al zijn gewelt ?
Hoer en Dief en ben ick / byget / noch hy en kent met zijn goet en bloet niet waer maken.

Boer. Ja / je bent Hoeren en Dieven met een / of je selt de Beurs/ en 't Gelt doen geraecken
Weer aen den eygenste Man / en dat ben ick/ ja ke daer / je bent Dieven en Hoeren onder malkaer /
Ja/ ik selt goet maken/ want ik heb in geen are plaets geweest/ dat zweer ik/ en 't is waer.

Neel. Lys. .. Hoeren/ slappermenten zijn wy niet/ dat selje jou leven/ of ten minsten jou gesicht kosten.

Boer. Hou op/ slappermentjou Hoeren/ jou Varckens hou op/ of ick ben doot / och ! is dat stooten tegen de posten.

Lys. Dat's niet een bruy / je moet'er al vet an / kom waer laet den Schaep-herder zijn Gelt?
En dat soekje / hou daer ist / en dat by de gis / maer dat's soo ongetelt /
Jy ons voor Hoeren en Dieven scheiden / neen byget / blijft daer nou als een Beest of Boer leggen.

Neel. Maer of nou de Biljou quam? hy leydt nou wel op zijn neus / niet geseyt op
Doch aen een Boer is niet gelegen / beter een Boer als een Edelman. (zijn reggen /

Lys. Hy is warend'lik dood / voel een reys / daer komt geen Asem meer van.

M. Ioris. Wil hem nou yemant het leven in blasen / dat geef ick hem in sessen.

Gaeutje. Gut Meester / packje voort / men brant hier hoor'nen.

Neel. Jonge voort / pack Schaer en Messen.

Lys. Nou / ick bruy soo met mijn Beesem aen een kant.

Neel. Waer wilje heen?

M. Ioris. Jck / maer over Zee / van Katwijk / of Schevelingnaer Engelandt.

Neel. Daer leyt dan mijn Spin-rocken / laet ick ook gaen of 't hier wou spoocken.

M. Ioris. Soo yemant vraeght / hoe dit? segt den Boer is als een Beest de moort ge-

Neel. Laet hem leggen / maer binnen allegaer. (stoocken.

Gaeutje. Dat vaert hem noch in zijn neus / soo heyt hy voor wint.

Alle binnen, den Boer ontwaeckt, en zeyt.

Och! zijn zy weg? ja wel dat was een Volkje / die men in't gemeen in sulke kotten vint /
Mijn Hooft / hoe wilt staje nou / dan je bent rechtschapig voor een Jaer wel geschoren /
Ook wat verset / dan / 't is ook geen wongder al lijkje wat goelicker als te voren /
Dan het sel mijn heugen / dat ik tot Meester Joris hier in de Schaer heb geweest /
Mijn schoone Gelt quyt / mijn Gelt / pots wongden hadt ik'er nogh maer eens voor gequeest /
Gesijmelt of geleutert / maer ontstolen / mijn Moer sel seggen je hebt'et versopen /
Vertuyst en verspeult / ja'k mogt wel in tijts op staen / om na de Mart te loopen /
En daer de beste plaets te krijgen / och! het gaetme aen mijn hart /
Als ik aen de moije Bosse Daelders denk. Och! mijn Hooft / en mijn Lenden smart /
Dat het sommige Stee-pollen wisten / se souwen wel seggen / 't is geen noot / 't is van songden /
Hy heyt ons met zijn Botter / zijn Eyeren / en zijn Vleys bedrogen; nou of'er eenige hier stongden /
Zy mochtent hooren / hier mee worden ik mop over de heele Mart geblammeert /
Maer Schaer / Schaer: 't gaetje wel Volckje. (binnen.

Gaeutje (toonende den Boer zyn beurs met gelt) uyt, en zeyt.

Js den Boer weg? dat's goet / kijk Volkje / soo mijn vijfde van daeg / nou eens geteert /
Wie wilder thans mee van de Meysjes / ik nootze die lust hebben / en mijn willen dienen /
Hier maer dichte by in de verkeerde Wafel-kraem / waer ons de Waert als 't selschap een praetje sal verlienen /
En mijn Meester sal op zijn Fiool spelen / en wy sellen danssen / maer eerst eens gegeten en gesopen met malkaer /
Nou wilje mee segt ja / ik meen jou Soetertjes met jou Tipjes / en jou bruyn blank haer /
Segt ja / voor neen / of kee daer / ik selder dan tot op een ander tijd een spelletje by steeken /
En ik bedankje dat elk 't bedrog en voor al / mijn gaeuwe gaeuwigheyt hebt af gekeeken.

Aensiet het End'. J. Z. Baron.

BYVOEGSEL
OF
TAFEL-SPEL.
Den vermakelicken Klapperman met zijn Maet uyt.

Liefwaerde Burgery, gegroet soo moet ghy wesen,
Van ons uw' Klapper-luy, dat even als voor desen:
So met het Nieuwe-Jaer,'t geen heden we'er begint;
Wel hem, die sig tot deugd' van nu daer aen verbind,
Om sijn Wel-levens-tijt, Boet-vaerdig te besteden,
En van 't Ondeugb're-Padt, dat slim is, af gaet treden,
En keurt een and'ren weg, die goet, en zuyver is,
Soo tot de Zaligheydt, als sterckte voor 't Gewis:
Laet dit ter herten gaen, en u voor all' behagen,
Ghy weet ons Uur is om, 't is Negen daer geslagen,
Negen heyt de Klock, Negen.
't Is Klapperman pas op, draegt sorg, houdt goede wacht,
Op dat ons 't onversienst' niet schadigt in der Nacht,
't Zy Brandt, of and'ren Noodt, Inbreuck der Dieveryen,
Soeckt ons (waer 't doenlick is) voor schade te bevryen:
En immer is 't ons' plicht, en zijn daer toe gestelt,
Al moeten wy te met door 't midden van 't gewelt
En ys'lick straet-rumoer, van wild' en woeste Venten,
Die op den naem gaen van baldadige Studenten,
Wy moeten lijck-wel voort, in 't rond' de Bonnen om,
Tot aen ons' Hoef-Slag toe, waer wy zijn wellekom,
En 't lieve Bedd' ons kust van stijve Noortsche-Veeren,
Ja, vriendelick toe-lacht als wy ons ommekeeren,
Voor all' soo Stads-Trompet een vroylick deuntje neurt.
Daer slaet de Klok al Tien, kom Maet, al we'er ons' beurt.
Thien heyt de Klock, Thien.
In 't rond' en op den gang, geen tijt om lang te praeten.
Daer luyt de Klock, 't is tijt, een yder van de Straeten
Te Rust, en ons ter Wacht, die waeckend' is vermelt,
Ghy Burg'ren, op 't Stadt-Huys, en wy in 't ruyme Velt,
Of kromme Straeten door, na 't Bon-Rack is gelegen,
En veel zijn in 't getal; Godt geeft elck Woon-Huys segen.
De Wachten nu beset, en stilte op de Straet,
Sa we'er een Rond' gedaen, de Klock van Elven slaet.

Elf heyt de Klock, Elf.

't Trompetje laet sich we'er de gantsche Stadt door hooren,
En insgelijcks ons' Klap be-edicht, en beswooren,
Om u, ô Burgery! getrouw'lick by-te-staen,
Want, ons ontmoet vry veel in 't he'en, en weder-gaen,
Hier 't Jonge-Luy bedrijf, in lieve Minne-plegen,
Van over-zoet-gespreck, en diergelijck bejegen,
Gins een in 't Masquiraed','tlijckt wel Hans-worst te zijn,
Daer we'er een ander krom, en stom van Brandewyn,
En diergelycken Drank; Kort om, op alle Wycken,
Valt voor den Klapperman (al gaende weg) te kycken.
Al we'er aen op, en voort, met Klap, en Pieck, of Stok,
Nu naekt het naer' der Nagt, want Twaelf heeft de Klok.

Twaelf heyt de Klock, Twaelf.

Nu raeckt de Kater-Jacht aen 't Jolle, en aen 't ryen.
Nu wil men dat wy sien der Geesten Spoockeryen,
Of 't Unjerlick-bedryf, voorwaer ons moet sulcks niet,
Maer somtyts wel wat wits in 't een of 't aer verschiet,
Tot Venus lieve Lust, of Minne-brandt ontsteecken,
Voor sulck een Spook en heeft noyt een van ons geweecken;
Maer scherp wel aengesien, dat Spoock, en syn Bedryf,
Daer op in 't werck gestelt de Zinnen alle Vyf:
Ja, onsen Gang vernieuwt; maer niet om 't Spul te stooren,
O neen, in 't minste niet, ten soud' oock niet behooren,
Want 't Maeksel waer geschent, aen 't een of 't ander been.
Op, op Maet, waeckt wel, op, daer slaet de Klock al Een.

Een heyt de Klock, Een.

Nu is de tyt op 't hooft', nu zynder dootsche Straeten,
Nu hoort men geen gerucht' van een'ge On-verlaeten,
Maer wel den rechten tyd voor die ter reys wil gaen,
Het zy na Kuylenburg, of het vermaert Vyaen,
Dat loopt'er soo wel op, en dat kan ons niet deeren,
't Is pas, en repasseer, voorts hoormen geen gebeeren,
Of 't is een Vrouw-gesnorr', die haer vermengen t'saem,
Af-komstig dees' van die, en die van dese Kraem,
En hebben 't in den bol, die hoort men dan wat kallen,
Want een Moer-al-beschicks, die weet den bot te gallen,
Die heeft het all' gesien, daerom soo loopts' ook me'e.
Sa Maet, een Pyp geroockt, daer speelt de Klok al Twee.

Twee heyt de klock, Twee.

Nu sal Kees-Mulders Haen in korten tyt gaen kraeyen,
En dan is 't hem geen kunst een Sackje Graen te draeyen,
Jan Tap een Vaetje Wijn, Piet Snot een Kinne Zeep,
Dat 's maer een gauwigheydt, een wel-geleerde-kneep,
Wy sien dat oock niet aen; maer volgen onse Ronde.
D[illegible] 't sonder schaed' kan doen, doet 'et oock sonder sonde,

Want nimmer is de Straet bevrijt van een'ge Spie.
Sa, noch een Uurtje Maet, daer slaet de Klock al Drie,
Drie heyt de Klock, Drie.
Nu Backers op-geweckt, ook Verwers, Brouwers-Gasten,
Veer-Schippers, Burgers me'e, die't ons wel scherp belasten,
Om vaerdig zyn op Reys; Toebacks-gelt moet'er zijn,
Of in ons' koude Lyf een Slockje Brandewyn,
En waerom niet, 't is oock, wel Klapperman, sa, lustig,
Wy zyn wat zoet geweest op Huys-Koop heel gerustig,
Geleyt ons hier en daer, beschermt ons voor abuys,
Kom brengt ons op den Weg, tot aen ons' Straet of Huys,
Daer sal een Foytje zyn: Van Gast'-en-Brulofs-Maelen,
Valt oock gemeenlick wel een Vetje van te haelen;
't Is voor den Klapperman geen moeyte; maer pleysier.
Kom Maet, daer speelt de klock, en dat sal zyn van Vier,
Vier heyt de Klock, Vier.
Dat's onsen laetsten Gang, die moet men wel betrachten,
Soo wel als een van all', om zyn bevryt van klachten,
Want als wy zyn op gang, ten scheelt ons op geen tre'e.
Daer komt de Burgery soo van haer Wacht-plaets me'e.
Ay hoor 't Trompetje laet ons 't Morgen-Deuntje hooren;
Kort om, wie is op Straet, sijn hert dat moet bekooren,
Voor all' by Somer-tyt, wanneer den Quartel slaet,
En fieren Oyevaer sich meed' aen 't reppen gaet.
Ja, al 't Gevogelte begint te tierelieren,
En sijnen Schepper met het Orgeltje gaet vieren,
Dan is 't een lust op Straet; maer nu by Winter-tijt,
Is 't stil, en best op 't Bed, dit vry gedachtig zijt,
Want Regen ende Windt, of Sneeuw, of Hagel-buyen,
Is 't dat'er daeg'licks valt. Daer gaet de Poort-Klock luyen,
't Is tijt van ons vertrek, en nae de Korte-gaerd';
En ghy, ô Burgery! neemt dit van ons in waerd',
En blijft al 't saem gegroet; van die, die voor u Waecken,
Te weten, nacht op nacht, wat weer het oock mag maeken,
Hierom aen ons gedenkt, want wy zyn wel bekent,
Al waer't op 't Levendeel, in 't Steegje sonder ent.

Zy

Zy zingen. Toon: *Auraes Wangen blosen, &c.*

I.

Wie slaept / wy moeten waecken /
Een plicht voor alle saecken.
Wel hem / die waeckt en bidt /
Voor 't Naeckend' dat of dit /
't Is waerlick ons van noden /
Dan / Godt heeft het geboden ;
Hierom wel waeckend' zijt ;
Want daer is uyr noch tijt.

II.

Den Wachter op den Thooren /
Doet ons sijn Wacht me hooren /
Ja / dat op yder uyr /
Wat we'er het is / hoe suyr.
En wy in onse Ronde /
Oock (waeckende) bevonde /
Geen oogenblick in rust ;
Dan / 't Waecken is een lust.

III.

't Werdt ons oock duyr bevoolen /
(Voor Nood' by ons verhoolen /
't Zy Brandt / die licht ontstaet /
Als 't all' is van de Straet.)
't Is Klapperman draegt sorge
In 't Waecken / tot den Morgen /
Ja / tot den lieven Dag /
Ons we'er verlichten mag.

IV.

Dan 't Waecken doen wy gaeren /
Schoon 't Weer wat wil bezwaeren /
Wy achten sulcks al niet /
En tre'en door dat verdriet /
Door Windt / en zware Regen /
Want daer is aen gelegen /
Was onsen Wacht tot niet /
U naeckten veel verdriet.

V.

Dus wilt aen ons gedencken /
En van uw' Gaven schencken /
't Is voor den Klapperman /
Die waeckt / en spreeckt u an ;
In 't gaen voor-by uw' Stoepen /
Soo hoord' j'hem luyde roepen /
Verhoort die Stem eens maer /
Voor all' in 't Nieuwe-Jaer.

Aensiet het End'.

J. Z. BARON.

EIEFD' ES 'T FONDAMENT.
Factoor.

Zy